



SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE
2021-06-10

Ärendenummer:
NV-03178-21

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemoria ”Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång” (I2021/01054)

Sammanfattning

Naturvårdsverket tillstyrker i huvudsak förslagen till kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång (förordning (EU) 2018/1724, här efter SDG-förordningen) men har synpunkter rörande förslaget tekniskt system för gränsöverskridande automatiskt utbyte av bevis samt finansiering av implementering.

Naturvårdsverket är positivt till att det införs sekretessbrytande bestämmelse i svensk rätt för att komplettera SDG-förordningen men anser att regleringen även bör utvidgas till att också medge att handlingar innehållande sekretesskyddade uppgifter kan utlämnas till utländska myndigheter och organisationer vid behov.

Naturvårdsverket anser att det även behövs kompletterande bestämmelser om personuppgiftsansvar som särskilt reglerar vem som i Sverige ska vara ansvarig för behandling av personuppgifter i systemet.

Naturvårdsverket bedömer att datumet för ikraftträdande av det tekniska systemet för gränsöverskridande automatisk överföring av bevis och tillämpning av engångsprincipen behöver senareläggas samt att finansiering för implementering av SDG-förordningen behöver säkerställas.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Naturvårdsverket tillstyrker i huvudsak förslagen till kompletterande bestämmelser till SDG-förordningen men har synpunkter rörande förslaget om tekniskt system för gränsöverskridande automatiskt utbyte av bevis samt vad gäller finansiering till följd av detta och genomförande av hela SDG-förordningen.

Kompletterande bestämmelse om sekretess behöver utvidgas

Genomförandet av SDG-förordningen innebär att ett tekniskt system för gränsöverskridande automatiskt utbyte av bevis och tillämpning av engångsprincipen kommer att behöva inrättas (se avsnitt 3.2 i promemorian och artikel 14 i förordningen). Naturvårdsverket konstaterar att detaljerna i dagsläget inte är klara för hur systemet ska inrättas och fungera tekniskt. Såvitt framgår av artikeltextens ordalydelse så är det dock i grunden fråga om utbyte av handlingar mellan myndigheter (artikel 14.2).

Även om det, för Naturvårdsverkets del, är oklart vilka handlingar som i slutändan kommer att behöva utbytas med användning av systemet så är det inte osannolikt att genomförandet av förordningen i denna del aktualiserar utbyte av handlingar som kan omfatta sekretesskyddade uppgifter. Normalt omfattar inte myndigheters beslut sådana uppgifter men det finns undantag från detta. Enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) gäller ett så kallat röjandeförbud för uppgifter som skyddas av sekretess. Utan särskild sekretessbrytande bestämmelse gäller sekretessen mot såväl enskilda och andra svenska myndigheter (8 kapitlet 1 §) som mellanfolkliga organisationer och utländska myndigheter (8 kapitlet 3 §). Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) har inom ramen för sitt arbete med kommissionens förslag till genomförandeförordning enligt artikel 14.9 i SDG-förordningen bland annat framfört att det finns olika syn på hur förordningen ska tolkas och tillämpas i fråga om systemet och att detta har betydelse för behovet av ny författning i svensk rätt (se DIGG:s PM från den 19 maj 2021 med ärendenummer 2021–166). Naturvårdsverket delar den uppfattningen.

Mot den bakgrunden välkomnar Naturvårdsverket att det införs sekretessbrytande bestämmelse i svensk rätt för att komplettera SDG-förordningen. Såvitt framgår av förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång, 5 §, så är förslaget dock begränsat till att avse utbyte av uppgifter mellan de behöriga myndigheterna och den nationella samordnaren. Enligt Naturvårdsverkets mening skulle sannolikt tillämpningen och genomförandet av förordningen underlättas om det fanns särskild reglering i lag eller förordning som medgav att handlingarna innehållande sekretesskyddade uppgifter kunde lämnas ut utan hinder av sekretessen även i andra situationer såsom vid utlämnande till utländska myndigheter och organisationer. Lämpligheten av utformningen av en sådan reglering kan dock behöva utredas vidare.

Kompletterande bestämmelser om personuppgiftsansvar behövs

Det utbyte av bevis som förutses ske i enlighet med artikel 14 i SDG-förordningen kommer sannolikt att med nödvändighet innebära en viss behandling av personuppgifter hos myndigheterna som ska använda systemet. Kommissionen har i sitt förslag till genomförandeförordning föreslagit att själva medlemsstaterna ska åläggas det ansvaret. Naturvårdsverket konstaterar att det såväl i Sverige som i andra medlemsländer rör sig om ett stort antal myndigheter som kommer att behöva använda systemet och därigenom behandla personuppgifter. Enligt EU:s dataskyddsförordning ((EU) 2016/679) är en utgångspunkt att det är den som ensamt eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifterna (artikel 4.7 och artikel 26.1) som är ansvarig för behandlingen. Eftersom det tekniska systemet förefaller få en komplex utformning med många användare kan det finnas skäl att särskilt reglera vem som i Sverige ska vara ansvarig för behandling av personuppgifter i systemet. En sådan reglering skulle sannolikt underlätta för såväl myndigheter som enskilda genom att den skulle förtydliga till vilken myndighet man ska vända sig när man önskar göra gällande rättigheter enligt EU:s dataskyddsförordning. Beroende på hur ansvaret regleras i unionsrätten skulle en sådan reglering i svensk rätt kunna innebära att varje myndighet åläggs ett ansvar för sin behandling eller att gemensamt ansvar placeras hos en myndighet.

Med hänsyn till det som nämnts ovan anser Naturvårdsverket att kompletterande bestämmelser om personuppgiftsansvar behövs. Promemorian innehåller ingen redogörelse för vilka överväganden som gjorts i fråga om personuppgiftsansvar i samband med behandling av personuppgifter i det tekniska systemet. Frågan kan därför behöva utredas vidare. Utfallet av pågående diskussion om rådets och parlamentets rätt till kontroll enligt artikel 11 i förordning (EU) No 182/2011 (den s.k. kommitologi-förordningen) kan komma att påverka detta behov.

Datum för implementering behöver senareläggas

Det tekniska systemet för gränsöverskridande automatisk överföring av bevis och tillämpning av engångsprincipen ska träda i kraft 12 december 2023 enligt förordningen. Naturvårdsverket bedömer att detta datum behöver senareläggas för att säkerställa en rättssäker implementeringen av föreslaget komplexa system.

Finansiering för implementering behöver säkerställas

SDG-förordningen innebär högre krav bland annat på funktionalitet, till exempel för inloggning och identifiering för de e-tjänster som myndigheter tillhandahåller, jämfört med vad som är fallet i dagsläget oavsett införande av det tekniska systemet för gränsöverskridande automatisk överföring av bevis. Vidare kräver det föreslagna tekniska systemet för gränsöverskridande automatisk överföring av bevis både anpassningar i befintliga system och utveckling av nya system, vilket i sig kommer att vara kostnadsdrivande samt osäkert att förvalta och utveckla med hänsyn till systemberoenden och säkerhetskrav. Naturvårdsverket bedömer att kostnader för detta inte ryms inom befintlig budgetram.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Björn Risinger efter föredragning av avdelningschefen Maria Ohlman.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit handläggarna Åsa Präntare, Geir Nordqvist och Karin Klingspor.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter

För Naturvårdsverket

Björn Risinger

Maria Ohlman

Kopia till:
i.esd.remissor@regeringskansliet.se
Miljödepartementet: m.registrator@regeringskansliet.se